

Nový jednací řád vlády jako pokračující snaha o oslabení veřejné kontroly

27.7.2026 - | Transparency International ČR

Nevládní protikorupční organizace Transparency International ČR (TI) přináší stanovisko k návrhu nového jednacího řádu vlády, který má nabýt účinnosti 1. září 2026. Ačkoliv se navenek jedná o technickou normu upravující vnitřní chod exekutivy, fakticky jde o dokument s přímým dopadem na to, zda a jak veřejnost i samotní členové vlády dokážou odhalit a zabránit netransparentnímu nebo klientelistickému rozhodování.

Vláda Andreje Babiše (ANO) předložila k připomínkovému řízení novelu svého vlastního jednacího řádu s odůvodněním, že se jedná o „zpřehledněnou, logickou a systematickou verzi reagující na aktuální vývoj“. To je sice zčásti pravda, zároveň však návrh obsahuje změny, které omezují transparentnost jednání vlády a odpovědnost politiků za jejich rozhodování.

□□ Některá média bohužel podávají velmi zkreslené informace o chystané změně jednacího řádu vlády, proto je musíme uvést na pravou míru.

Současný jednací řád je starý bezmála 30 let a aktuální nutná úprava byla připravována už za předchozí vlády. Návrh byl nyní předložen k...

— Úřad vlády ČR (@strakovka) July 23, 2026

Jednací řád vlády je dokumentem, který si schvaluje sama vláda za účelem stanovení, jakým způsobem bude jednat, zasedat a rozhodovat. S ohledem na množství agendy, kterou vláda vykonává, se jedná o dokument mimořádně důležitý.

Jakkoliv jde o klasický příklad seberegulace, požadavek na transparentní, odpovědné a otevřené vládnutí předpokládá, že určitá pravidla budou zakotvena a dodržována. Právě od nich se však nyní předložený návrh vzdaluje.

„Předložená novela jednacího řádu tak bohužel není pouhou aktualizací a zpřesněním současných pravidel, ale dalším z kroků vlády Andreje Babiše, jejichž cílem je omezit právní stát a veřejnou kontrolu občanů,“ říká právník TI Kryštof Doležal.

Písemný průběh jednání vlády bude neveřejný

Písemný záznam z jednání vlády nově nemá obsahovat vůbec žádnou zmínku o průběhu rozpravy. To představuje zásadní změnu oproti nyní platné úpravě. Jednání vlády nejsou veřejná, a zápisy tak představují jedinou možnost, jak se občané mohou dozvědět o jejich průběhu.

Z povahy věci se jedná o informace zestručněné, přesto ukazující na názory jednotlivých ministrů, jejich postoje a průběh debaty. To je mimořádně důležité, protože v opačném případě jsou občané odkázáni na tiskové konference vlády, které ale mohou skutečný obsah jednání podstatně moderovat.

Požadavek na zachycení průběhu rozpravy přitom není nijak v rozporu s požadavkem na ochranu utajovaných informací, neboť v případě jejich projednávání je lze již nyní před veřejností skrýt.

Veřejné finance v ohrožení

Dále mizí pravidlo pro zařazování agendy do bodu projednávaného „bez rozpravy“. Současný jednací řád jasně stanoví, že bez rozpravy nelze projednat návrh na rozhodnutí ve věci nakládání s majetkem státu, veřejných zakázek, výdajů organizační složky státu či dotací.

Toto omezení má být zrušeno, a všechny tyto oblasti tak bude možné projednat bez rozpravy. Tím dojde k omezení diskurzu na vládě a posílení direktivního, předem domluveného rozhodování.

O předložených návrzích se nepovede debata, nebude možné slyšet pro a proti u jednotlivých kroků. Jedná se přitom o zásadní otázky dispozic s veřejným majetkem a zdroji, u kterých je debata namístě.

„Není překvapením, že jsou to právě dotace, o kterých předseda vlády Babiš nechce vést žádnou diskusi. Zajištění otevřených penězovodů je totiž jednou z jasných priorit jeho kabinetu, a každá debata potenciálně otevírá možnost řešit jeho zjevný střet zájmů,“ komentuje David Kotora, výkonný ředitel TI.

□ Transparency se podnětem obrací na instituce EU v souvislosti se střetem zájmů premiéra Andreje Babiše (ANO)□

□ <https://t.co/xakabHSFAS> [pic.twitter.com/52r5eHSa8s](https://twitter.com/52r5eHSa8s)

— Transparency International (@Transparency_CZ) June 3, 2026

Dochází také k dalšímu omezení již tak málo využívaných připomínkových řízení. Návrh jednacího řádu totiž stanoví, že u nelegislativních návrhů bude moci předseda vlády na návrh člena vlády omezit okruh připomínkových míst, zkrátit či prodloužit lhůtu pro zaslání připomínek, či pro konkrétní případ nařídit úplné vynechání připomínkového řízení.

To umožňuje selektivní postup, kdy je materiál předkládán pouze těm připomínkovým místům, od kterých se neočekává kritický postoj, čímž může dojít k cílenému zkreslení skutečnosti.

Toto pravidlo je zároveň sepsáno tak, že nelze vyloučit jeho zneužívání i pro aktuálně tolik populární poslanecké návrhy zákonů, které jsou pro svůj obsah a formu často terčem oprávněné kritiky – například nový zákon o státních zaměstnancích či novela zákona o střetu zájmů.

Evropská komise před podobnými kroky varuje

Možnost vynechání či omezení připomínkového řízení je navíc třeba vnímat v kontextu dalších popsanych změn, jako je právě konec zmínek o průběhu rozpravy, či možnosti ji vůbec nevést.

„Tento krok jde navíc přesně opačným směrem než doporučení Evropské komise z poslední Zprávy o právním státu, kde je právě nekvalitní a zrychlený legislativní proces, a rozhodování bez konzultací a zhodnocování dopadů kritizováno,“ vysvětluje Kryštof Doležal.

Z nové verze jednacího řádu zároveň mizí explicitní oprávnění členů vlády předložit zásadní připomínku i k těm návrhům, které jim nebyly k připomínkování přímo předloženy. S ohledem na snahu zavést možnosti ovlivnění připomínkového řízení se zřejmě nejedná o náhodu, ale o promyšlené opomenutí.

Vyvrcholením snah o omezení veřejné kontroly je pak staronové pravidlo, ke kterému se vláda nyní explicitně hlásí, a podle kterého nemají být zvukové záznamy z jednání vlády poskytovány na žádost

o informace po dobu 30 let od jejich vyhotovení.

Takto striktní a plošná úprava je s největší pravděpodobností v přímém rozporu s ústavně zaručeným právem na informace, které přitom představuje základní nástroj, který veřejnost využívá ke kontrole veřejné moci.

„Je těžké vymyslet legitimní důvod, proč by zvukové záznamy neměly být dostupné plošně a po takto dlouhou dobu. Bohužel se zdá, že je cílem vlády žadatele o informace odradit, či přímo vytvořit důvod pro procesní průtahy v jejich žádostech, což je velmi alarmující a potvrzuje to autokratické tendence vlády premiéra Babiše. Nezapomínejme totiž, že právo na informace je právem, které zákon nemůže jen tak omezit,“ dodává Kryštof Doležal.

<https://www.transparency.cz/novy-jednaci-rad-vlady-jako-pokracujici-snaha-o-oslabeni-verejne-kontroly>